

OPINIA națională

Revistă săptămânală de informație, opinie și idei de larg interes național, editată de FUNDATIA „ROMÂNIA DE MÂINE”

CULTURA DEMOCRAȚIEI

Ispita modelelor

Prof.dr. AURELIAN BONDREA

Una dintre speranțele, aşteptările sau promisiunile sfârșitului de an 1989, mai precis ale schimbărilor social-economice care au avut loc în România o constituie intrarea în lumea democrației pluraliste. Dar cum democrația este un concept politic și istoric totodată, el nu poate fi înțeles ca „acoperind“ tot timpul una și aceeași realitate socială, în sensul că nu există o democrație absolută, perfectă, neschimbătoare, ci una perfectibilă, relativă și în continuă transformare. De altfel, toate sau aproape toate regimurile social-politice moderne ale secolului XX și-au spus și își spun democratice fără să fie toate la fel, identice. Spre exemplu, într-o exprimare cât mai simplă, fără să fie simplistă, se poate spune că democrația americană nu este același lucru cu democrația engleză, franceză sau germană. Mai mult decât atât, niciuna din acestea, sau oricare alta, nu poate fi egală cu ea însăși datorită inerentelor schimbări interioare. Pentru a concretiza din nou, poate mai direct, evoluția din ultimul timp a vieții social-politice franceze - o societate indubabil democratică - relevă cât se poate de concluzient că „fețele“ demo-

crației nu sunt unele și aceleași, indiferent de condițiile concrete-istorice, de forțele social-politice aduse la putere prin voința electoratului. Recentele manifestări sociale de stradă, grevele prelungite ale unor categorii largi ale populației au lăsat aproape fără replică, adică fără posibilitatea de a explica rațional noua situație - explozivă, conflictuală - pe toți aceia care după victoria în alegeri a tandemului Chirac-Juppé teoretizau triumful „democrației viitorului“ împotriva „democrației trecutului“, adică al democrației neoliberale împotriva celei socialistice. Fenomenul este însă

(Continuare în pag. 7)

Pledoarie pentru limbajul muzical

Acad. ȘTEFAN MILCU

Acest eseu a fost generat de amintirea, depărtată în ani, a unui coleg de studenție, care a mărturisit, criticând „pierderea mea de timp“ la concertele de la Ateneu, că pentru el sunetul muzical este un zgomot. Era, fără îndoială, un exemplu de infirmitate auditivă cerebrală pentru că sunetul muzical este asemenea cuvântului; deci face parte din structura generală a unui „limbaj“.

Considerabila diversitate a disciplinelor ce compun diferențele forme de expresie a limbajului muzical este asemănătoare cu diversitatea disciplinelor vorbite sau scrise.

Un factor comun îl constituie și exterocepția auditivă sau vizuală a celor două forme de limbaj, la care se adaugă, în ambele cazuri, a învățăturii vorbite sau cântate. De altfel, în oratoriile sau cântările religioase, cele două forme de limbaj sunt folosite pentru realizarea obiectivelor cognitiv-emotionale.

Una din concluziile acestui comentariu îl constituie necesitatea asimilării limbajului muzical prin învățare, care deschide căile posibile de manifestare a talentelor înăscute și de amplificare a vieții spirituale prin audițiile oferite în concerte și opere.

În perspectiva acestor comentarii ne apare surprinzătoare considerarea, în trecutul meu școlar, a muzicii ca „dexteritate“, subapreciată și minimalizată în raport cu celelalte materii.

Participarea la corurile școlare a constituit singura cale de acces la universul muzical.

Nu-i surprinzătoare profunda și neuitata mea recunoștință pentru George Enescu care, printr-un concert în orașul săclarității mele, mi-a deschis, printr-o Sonată de Bach, intrarea în universul muzicii nemuritoare.

EDUCAȚIA

**Supliment al revistei
"Opinia națională" -
Apare sub îngrijirea Asociației
Generale
a Învățătorilor
și Educatoarelor din România**

pag. 5 - 6

MIHAI EMINESCU

Inscriptie pe amfora lui

Pășiți încet cu grija tăcută, feții mei.
Să nu-i călcăți nici umbra nici florile de tei,
Cel chemat s-aline, din toți, și cel mai teafăr
Și-a înmuiat condeiul de-a dreptul în luceafăr.

Tudor Argezi

12 mai 1964

**"Există o «Idee Eminescu»
iar aceasta s-a zămislit sub zodii românești..."**

În Eminescu matricea stilistică românească, cu apriorismul ei profund inconștient, devine creator pe un plan major. Eminescu e de un românism sublimat, complex, creator. El e mai aproape de ideea românească...

(Lucian Blaga,
Spațiul mioritic)

Sculptură de
D. Anghel

Afirmării ale CNEAA spulberate de examenul de selecție al studentilor Colegiului Universitar de Asistenți Medicali în Balneofizioterapie, Râmnicu Vâlcea, al Universității "Spiru Haret"

pag. 2

COLEGIILE REVISTEI „OPINIA NAȚIONALĂ”

COLEGIUL PENTRU REFORMĂ ȘI RELANSAREA

ECONOMIEI NAȚIONALE

- Acad. Alexandru Bârlădeanu
- Acad. Anghel Rugină
- Acad. N.N. Constantinescu
- Acad. David Davidescu
- Prof.dr. Constantin Ionete
- Prof.dr. Ivanciu Nicolae-Văleanu
- Prof.dr.doc. Alexandru Zanfir
- Prof.dr. Mircea Druc
- Prof.dr. Alexandru Albu
- Prof.dr. Mihai Părăluță
- Prof.dr. Gheorghe Zaman
- Prof.dr. Petre Mălcomete
- Prof.dr. Mihai Dumitrescu

COLEGIUL PENTRU

PROBLEMELE ȘTIINȚEI ȘI ÎNVĂȚĂMÂNTULUI

- Acad. Stefan Milcu
- Acad. Radu Voinea
- Acad. Stefan Pasca
- Acad. Ion Coteanu
- Acad. Cristofor Simionescu
- Acad. Stefan I. Ștefănescu
- Acad. Marius Peculea
- Prof.dr. Liviu Maior
- Prof.dr. Grigore Brâncuș
- Prof.dr. Dan Ghiocei
- Prof.dr. Emil Tocaci
- Prof.dr.doc. Grigore Posea
- Prof.dr. Gheorghe Secără
- Prof.dr. g-ral (rez.) Emil Mihileac

COLEGIUL PENTRU

PROBLEMELE CULTURII ȘI ARTEI

- Acad. Eugen Simion
- Prof.dr. Alexandru Boboc, membru corespondent al Academiei Române
- Radu Beligan
- Grigore Vieru
- Paul Everac
- Dinu Săraru
- Prof.dr. Ion Dodu Bălan
- Prof.dr. Victor Giuleanu
- Dumitru Radu Popescu

COLEGIUL PENTRU

IDEEA NAȚIONALĂ ȘI SOCIALĂ ÎN ROMÂNIA

- Prof.dr. Aurelian Bondrea
- Prof.dr. Mitropolit Antonie Plămădeală
- Prof.dr.doc. Titu Georgescu
- Prof.dr. Stefan Lache

Director:

Prof.dr. AURELIAN BONDREA

Un obiectiv de anvergură:

PROMOVAREA TALENTELOR

Prof. univ. GEORGE VĂIDEANU,
consultant al UNESCO - Paris

Acum aproape șase decenii, universitarul ieșean Ștefan Bârsăneșcu publică o prețioasă carte intitulată *Politica culturii și a educației* (1937). Concepțut ca un studiu comparativ și de sinteză, ea punea în evidență succese, dar și carente ale legislației românești, păstrându-și și astăzi valoarea epistemologică și metodologică. Nu cunoaștem să fi apărut între timp vreo altă lucrare de politică a învățământului. De altfel, atât cercetătorii educației, cât și organizațiile internaționale guvernamentale sau nonguvernamentale au preferat sintagmele „planificarea și gestiunea învățământului” sau „metodologia reformei educației”.

Doctorul Carmen Crețu, conferențiar la Universitatea din Iași, publică recent în Editura „Cronica” lucrarea *Politica promovării talentelor*, introducând subtitlul „Dreptul la o educație diferențiată”. Principele merită ale lucrării sunt acelea că, într-o perioadă când se pune în aplicare Legea învățământului, ea identifică problema care așteaptă reglementări, oferă o informație relevantă și schizează soluții. Autoarea a consultat o bibliografie variată și pertinentă; a participat cu succes la un număr de reunii organizate de Consiliul Europei sau de Organizația „Eurotalent” pe tema

identificării, cultivării și afirmării sau consacrării talentelor și a acumulat o experiență utilă.

Cartea se cere citită de profesori și de formatorii acestora (universitării), de cercetători și de părinți. Voi remarcă aici doar o informație și o estimare care merită întreaga atenție din partea tuturor celor preoccupați de viitorul învățământului românesc. Adunarea Parlamentară a Consiliului European a adoptat în anul 1994 Recomandarea 1248 referitoare la copiii dotați, care este destinată tuturor țărilor membre ale forului de la Strasbourg. Or, estimează autoarea, integrarea în Europa presupune „manifestarea conștiinței și voinei de apartenență la capitalul continental de excelență”. Cu alte cuvinte, sus-numita Recomandare trebuie numai cunoscută, ci și pusă în aplicare. De oriunde ar porni, o inițiativă în acest sens va fi bine venită. Cu atât mai mult cu cât performanțe avem, iar în unele domenii științifice, artistice, lingvistice sau sportive am trezit interesul specialiștilor din multe țări ale lumii. De la inițiative și acțiuni locale va trebui să trecem la o politică eficientă în domeniul talentelor.

AFIRMATII ALE CNEAA SPULBERATE DE REZULTATELE EXAMENULUI DE SELECTIE AL STUDENTILOR COLEGIULUI UNIVERSITAR DE ASISTENȚI MEDICALI ÎN BALNEOFIZIOTERAPIE, RÂMNICU VÂLCEA, AL UNIVERSITĂȚII „SPIRU HARET”

„Măsoară de zece ori înainte de a tăia o singură dată!” - sună înțeleptul proverb românesc. Și ca un făcut, cei ce-l încalcă adeseori sunt tocmai cei ce s-ar cuveni să-i ia înțelesul ca normă fundamentală de conduită. De aceea, am fost de fiecare dată șocat când, la conferințele de presă desfășurate la Ministerul Învățământului ori la Consiliul Național de Evaluare Academică și Acreditare, erau formulate sentințe, fără argumente și fără drept de apel, cu privire la calitatea „necorespunzătoare” a învățământului particular de medicină.

Eroare, profundă eroare! Iar o asemenea eroare este pregnant evidențiată acum de primul examen selectiv susținut de studenți mediciniști ai facultăților particulare. Concret, este vorba despre rezultatele examenului de selecție pentru prezentarea la examenul de licență, susținut de absolvenții promoției 1995, curs de zi, a Colegiului Universitar de Asistenți Medicali pentru Balneofizioterapie de la Râmnicu Vâlcea, colegiu aparținând Universității „Spiru Haret”. Rezultatele obținute la acest examen, prezidat de o comisie formată din universitari de la învățământul superior de stat, sunt o replică strălucită la tot ceea ce s-a afirmat, prin conferințe de presă, despre calitatea pretins necorespunzătoare a pregătirii din facultățile particulare de medicină. În frapant contrast cu asemenea declarări fără temei, tocmai aceste rezultate atestă viabilitatea și legitimitatea colegiului amintit. Ele surclasătoare astfel, prin forță demonstrației concrete, toate improvizațiile subiectiviste, transcrise în procesele verbale ale comisiilor de evaluare, toate concluziile false, lansate ca niște baloane de săpun spre a bloca astfel solicitările legitime, unele formulate chiar în incinta Parlamentului României, privind analiza obiectivității deciziilor CNEAA.

Statistic vorbind, din cei 49 de participanți la acest examen de selecție numai 3(trei) au fost respinși, iar căderea acestora s-a datorat răspunsului nesatisfăcător la o singură disciplină, pentru că, la restul probelor, mediile urcă frecvent până la 8,50. Regulamentele examinării universitare acordătoare nu o dată în asemenea cazuri ideea unui accident. Și dacă la nivelul pregătirii individuale, unei asemenea situații nu i se poate asocia un sens incriminatoriu, cu atât mai mult un asemenea sens nu se justifică în aprecierea unei facultăți. Astfel încât, obișnuinții cum suntem să credem în buna credință a oricui, ni se pare firesc ca rezultatele acestui examen de selecție, între care notele de la 7,50 în sus abundă, să constituie un examen de conștiință și pentru comisia de specialitate a CNEAA care a refuzat până și vizitarea la fața locului a acestui colegiu de certă valoare. Și, în urma acestui examen de conștiință, să se efectueze cuvenita, legală analiză la fața locului a respectivului colegiu. Fie și numai pentru că „explicațiile” formulate atunci în sprijinul acestui refuz sunt acum pur și simplu spulberate de rezultatele acestui examen.

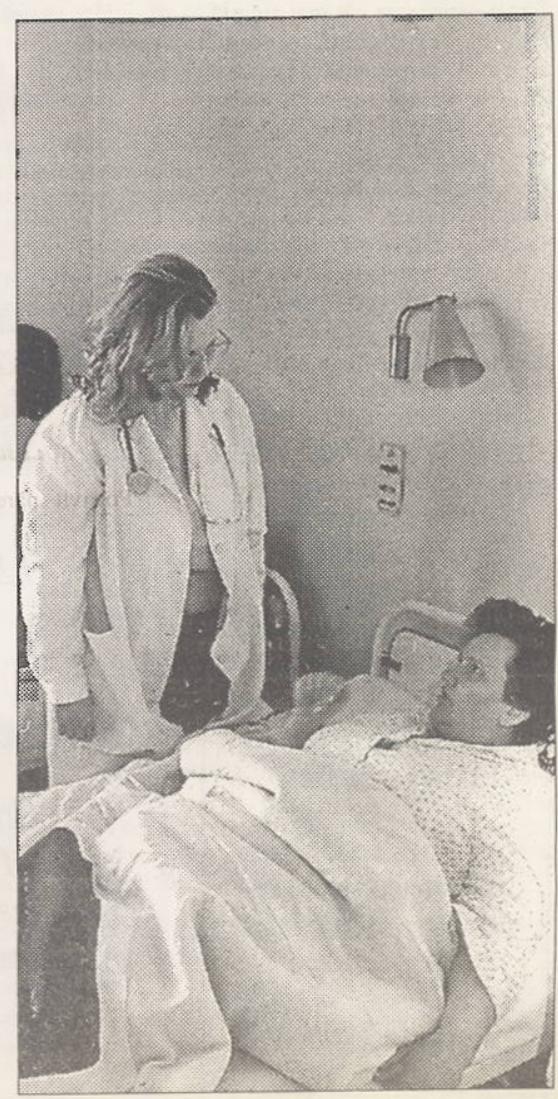
Este adevărat, nu sunt singurele aprecieri ale CNEAA care și-au dovedit între timp inconsistenta. Câte nu s-au spus, de pildă, în perioada când facultăților cu profil medical li se refuza sistematic vizita de analiză la fața locului? Sau după aceea, când rezultatul era uneori hotărât înaintea vizitelor de circumstanță, decise în ultima clipă? Mai întâi, a fost contestată pe nedrept o parte din corpul profesoral, lovit cu brutalitate în chiar valoarea lui umană. S-au formulat apoi aprecieri minimalizatoare asupra bazei materiale a facultăților particulare de medicină. Planurile și programele universitare ale învățământului particular au fost, de asemenea, învinuite, când că se asemănă, când că diferă de cele ale învățământului de stat. Bineînțeleas, fără un criteriu riguros care să justifice balansul conjunctural al unor asemenea judecăți. Nu mai vorbim despre calitatea pregătirii studentilor, apreciată eufistic, dar constant, drept „necorespunzătoare”.

Treptat, cum spuneam, cele mai multe dintre aceste aprecieri formulate în conferințele de presă și răspândite pe o largă arie în jur aveau să-și dovedească falsitatea. Așa s-a „descoperit”, mai întâi, că tocmai profesorii cu o vastă experiență de la facultățile de Medicină și Stomatologie ale Universității „Spiru Haret”, de pildă, reprezentă,

prin prestigiul lor științific, argumentele în baza cărora învățământul superior medical românesc trece, de peste un sfert de secol, drept unul dintre cele mai bune din Europa. Că baza materială a facultăților particulare de medicină, mai cu seamă cea referitoare la sectorul pregătirii clinice, într-adevăr, în privința calității dotării, pe cea a învățământului superior de stat. Iar planurile și programele universitare, învinuite că se asemănă ori că diferă prea mult de cele de la stat, s-au dovedit, la o analiză atentă și obiectivă, a fi de o concepție superioară, care completează cu noi valente moderne paleta pregătirii universitare la nivel național, ori îi stimulează acesteia perfecționarea neconitenită. Astfel încât ceea ce dintr-o perspectivă restrictivă poate părea o concurență amenințătoare, pentru medicina românească în ansamblul ei constituie, de fapt, un factor de emulație spre o treaptă superioară de calitate. Un singur sector rămâse fără autoapărare, cel al nivelului de pregătire a studentilor. Nu din alt motiv, ci pentru că niciuna dintre facultățile particulare de medicină n-a ajuns încă să scoată o promoție de absolvenți. Așa se și explică faptul că, nu cu mult timp în urmă, o persoană cu răspundere pe linie de învățământ a facut cunoscut mijloacelor de informare în masă rezultatul unui sondaj, din care ar rezulta că nivelul pregătirii studentilor de la facultățile particulare de medicină s-ar situa, chipurile, foarte jos, în jurul mediei de 1,50.

Iată că acum și o asemenea supoziție este infirmată de rezultatele acestui examen de selecție. Un argument decisiv pentru ca cel puțin în ceasul al doisprezecelea să conștientizăm și realizările dobândite, și erorile săvârșite, să ni le asumăm bărbătește, deschis, nu la adăpostul votului secret, și să le căutăm acestora din urmă îndreptarea, peste limitele de orgoliu ale oricui. Știi fiind că forța morală necesară recunoașterii și îndreptării unei erori valorează adeseori mai mult decât un succes. Pentru că tocmai astfel, printr-un act de reparație, putem converti slăbiciunea în forță și de aici rezultă valoarea nepereche a conștiinței morale.

MIHAI IORDĂNESCU

LA ÎNCEPUT DE AN, CEA MAI OPORTUNĂ DIN TREÎNTE: QUO VADIS REFORMA?

EFFECTE POSIBILE ALE PRIVATIZĂRII DE MASĂ

Dr. GHEORGHE ZAMAN,
directorul Institutului de Economie Națională

În prezent, privatizarea în România se înscrie pe două direcții strategice, și anume: „caz cu caz” și „de masă”. Cea mai recentă strategie este cea a privatizării de masă (Legea 55/1995). Vom încerca să jalonăm principalele sale efecte prezumabile, atât favorabile, cât și mai puțin sau deloc favorabile.

Prinț trăsăturile pozitive ale privatizării de masă menționăm, în primul rând, rapiditatea transferului simultan și gratuit al proprietății din sectorul de stat în cel privat la un număr foarte mare de societăți comerciale privatizabile (în jur de 4000). Transformând cupoanele și certificatele de proprietate în acțiuni, o parte însemnată dintre cetățenii României vor percepe direct și pe proprie cheltuială ce înseamnă să fii acționar, să faci plasamente, să cumperi și să vinzi acțiuni pentru a-ți minimiza riscul unui portofoliu al hârtiilor de valoare. Totodată, privatizarea de masă va determina creșterea sensibilă a pachetului de acțiuni obținute de particulați astfel încât ponderea sectorului privat va deveni predominantă în România în foarte multe sectoare și domenii de activitate.

Menționăm însă că existența proprietății private într-o economie nu reprezintă decât o condiție necesară, nu în mod obligatoriu și suficientă, pentru relansarea și eficientizarea economică. O bună gestionare a acesteia depinde de foarte mulți factori economico-sociali vizând managementul microeconomic, existența fondurilor pentru finanțarea restructurării post-privatizare, promovarea unei politici susținute în domeniul investițiilor și al ocupării etc.

A vedea privatizarea de masă numai din unghiul de vedere al efectelor favorabile ni se pare o abordare nu numai unilaterală, dar și păgubitoare pentru fundamentele procesului decizional. Ca atare, vom încerca să prezentăm și eventualitatea generării unor influențe posibile negative ale acestui proces de ampliere pentru economia românească, în cazul în care acestea nu vor fi luate în considerație și, mai ales, nu vor fi prevenite și/sau contracarurate prin măsuri corespunzătoare. Metodic, aceste efecte negative trebuie să fie abordate la nivelurile micro, mezo și macroeconomic, pe orizonturi de timp scurt, mediu și lung.

Impactul asupra managementului

Transformarea titlurilor de privatizare (cupoane și certificate de proprietate) în acțiuni la societățile comerciale privatizabile, înscrise în „Lista celor 3906” (H.G.nr. 626/1995 modificată prin H.G. nr. 732/1995) sau alte societăți și la cele 5 Fonduri ale Proprietății Private, fără îndoială, se va repereaza asupra managementului întreprinderilor recent privatizate prin procedura de masă. Schimbarea structurii acționariatului în favoarea celui privat, în mod obiectiv, va ridica problema desemnării de către noua adunare generală a acționarilor (AGA) a unui nou management, fie sub forma consiliului de administrație, fie sub cea a unui nou contract de management încheiat între proprietari (acționari) și

manageri sau echipa managerială. Se va produce, în proporții de masă, o schimbare simultană și probabil rapidă a conducerii la un număr foarte mare de societăți, ipso facto căzând în desuetudine contractele de management încheiate potrivit Legii nr. 68/1993. Este de presupus că schimbarea simultană a conducerii la un număr mare de societăți, începând cu a doua jumătate a anului 1996, ar putea provoca perturbări în bunul mers al acesteia, „toată lumea” (acționari, salariați, manageri, sindicate, formațiuni politice) fiind preocupată de destituiri și numiri manageriale. Chiar și înainte de încheierea privatizării de masă, o parte din manageri s-ar putea să nu mai funcționeze în plenitudinea capacitații și competenței lor, fiind interesati fie să-și consolideze „propriul scaun”, fie să-și facă rost de „scaune” în altă parte, pornind de la varianta pesimistă că vor fi înlocuiri. Acționariatul foarte disipat va fi o piedică serioasă în fluența procesului decizional, ceea ce va necesita fie concentrarea acțiunilor, fie o reprezentare după diferențe criterii și interese a numeroșilor acționari mici în adunările generale.

Dimensiunea socială a privatizării de masă

Legea accelerării privatizării nr. 55/1995, în textul său, nu conține expres elemente de protecție socială a salariaților în perioada post-privatizare. După părerea noastră, privatizarea de masă va conduce la o reducere extinsă și masivă a numărului de angajați, mai ales la societățile „supradimensionate” cu forță de muncă. Așadar, este de presupus că va crește presiunea șomajului, în cazul în care nu se vor promova, simultan, diferite scheme de stimulare a ocupării.

Apare necesară, totodată, și protejarea micilor acționari pe calea creării unor instituții adecvate ale acestora, prin intermediul căror să-și poată exprima opinii și susține interesele în consiliile de administrație.

Fondurile pentru restrucțurile societăților

Potrivit părerii multor specialiști, cea mai fiabilă restrucțură este cea efectuată post-privatizare, întrucât cei care au cunoștințe decisiv în această privință sunt proprietarii însăși și nu statul, considerat a fi un întreprinzător cu performanțe slabe.

Transformarea gratuită a cupoanelor și certificatelor în acțiuni nu va aduce nici un ban în plus pentru societățile comerciale care, în general, suferă de subcapitalizare.

În cadrul diferitelor surse de finanțare a restrucțurării societăților comerciale, fondurile FPS, obținute din vânzarea de acțiuni, au ocupat un loc important, mai ales că acestea erau oferte în condiții deosebit de avantajoase (rambursare din dividende fără percepcție dobânzii). Ca urmare a privatizării de masă, volumul finanțării restrucțurărilor de către FPS se va reduce, deoarece: a) nu

există suficient capital românesc pentru a cumpăra acțiunile rămase la vânzare (51% și, respectiv, 40% din capitalul social total al unităților privatizabile); b) investitorii strategici români și străini nu vor fi deosebit de interesati să cumpere de la FPS decât pachete majoritare de acțiuni, situație care nu este frecventă în cazul privatizării de masă, ce transferă de regulă 60% din capitalul social al unității către deținătorii particulari de acțiuni; c) accordarea de facilități (Ord. guv. nr. 34/1995) la vînderea acțiunilor și activelor de către FPS, similară cu cele ale privatizării prin metoda MEBO (Legea nr. 77/1994), va reduce sensibil sumele ce vor fi încasate de FPS și, implicit, cuantumul în mărime absolută (echivalent cu până la 60% din vânzările de acțiuni) pe care acesta îl va lăsa la dispoziția întreprinderilor pentru capitalizare, plata datorilor și restructurarea financiară.

Sub și supra-subscrierea titlurilor de privatizare

Fenomenul sub-subscrierii cupoanelor și certificatelor se va înregistra la întreprinderile ne-rentabile, ceea ce, în final, va însemna, practic, o creștere în termeni relativi și absolviți a proprietății de stat la unitatele respective.

Supra-subscrierea titlurilor la unitățile rentabile va conduce la reducerea numărului de acțiuni ce se poate obține în schimbul unui milion de lei, ceea ce va fi dificil de perceput și acceptat pentru persoanele care cunosc mai puțin

sau deloc jocul cererii și ofertei în procesul subscririi titlurilor de privatizare.

Menționăm, totodată, că, probabil, cele 5 Fonduri ale Proprietății Private (FPP) vor fi deținătoare ale unui volum foarte mare de acțiuni, întrucât o parte însemnată a celor care vor subscrive nu se vor decide asupra unei întreprinderi sau pur și simplu consideră că aceasta reprezintă cea mai facilă cale. FPP-urile se vor transforma în societăți de investiții financiare, numai că există pericolul ca ele să aibă portofolio mult prea mari pe care să nu fie capabile, în mod obiectiv, să le gestioneze eficient. În plus, centralizarea excesivă a acțiunilor la FPP-uri nu ar influența favorabil formarea comportamentului de proprietar.

Alte efecte

Desigur, efectele previzibile ale privatizării de masă atât cele bune, cât și mai puțin bune sunt foarte numeroase. În final, am dori să mai menționăm câteva, și anume: posibilitatea transformării monopolului de stat în monopol privat (care este cu mult mai dur decât primul!) la o serie de societăți comerciale ce sunt unic producător de bunuri și/sau servicii; falimentarea în masă a unor unități economice de ale căror produse are nevoie economia națională sau care își propagă profitabilitatea în avalul fluxurilor tehnologice etc.

*

Prezentarea unor aspecte cu influență posibil nefavorabilă asupra economiei și societății pe care privatizarea în masă din țara noastră ar putea să le aibă a fost făcută nu pentru a compromite sau subaprecia decizia luată de cei în drept, ci pentru a constitui un imbold de reflecții și acțiune „la timp” în direcția stopării unor astfel de influențe.

PROGRESUL AGRICULTURII IMPUNE FORME DIVERSIFICATE DE ORGANIZARE STRUCTURALĂ

Prof. univ. dr. MARIN POPESCU

Organizarea socială a producției și formarea agentilor economici interesati și capabili să obțină rezultate performante, a „actorilor” ce trebuie să pună în operă transformările pe care le impună tranziția la economia de piață, la societatea informatizată și la integrarea în Uniunea Europeană reprezentă una din cele mai

„fierbinți” probleme ale schimbării sistemului agrar din țara noastră. Care vor fi forme de organizare a producției și dimensiunea lor dezirabilă? În ce măsură acestea vor fi rezultatul desfășurării nedirijate a tranziției sau vor fi influențate de acțiuni guvernamentale? Care va fi eficiență economică, socială, ecologică pe care o generează - iată tot atâtea întrebări de ale căror răspunsuri depind, în mare măsură, mersul și reușita tranziției.

Răspunsurile trebuie să pornească de la situația creată prin aplicarea Legii fondului funciar și a altor reglementări. În prezent, în agricultura noastră coexistă: gospodăria agricolă individuală, preponderent tărănească, exploatația bazată pe munca membrilor asociați, și exploa-

tatia bazată pe muncă angajată, salariată. Această structură este încă neconsolidată, în formare.

Prin număr și pondere în suprafața de teren, pe care o dețin, și în producția agricolă, dominantă este gospodăria tărănească. Ca urmare, prevalente sunt formele de organizare a producției de dimensiuni foarte mici și mici. Pe țară, suprafața medie a gospodăriilor agricole individuale este de aproximativ 2,3 ha. În celelalte forme de organizare a agriculturii, suprafața agricolă medie ce revine pe o unitate este de 447 ha, la societățile agricole (cooperative), și 1638 ha, la societățile agricole comerciale și regii autonome. Reprezentând doar 23% din suprafața agricolă, aceste forme nu schimbă aprecierea generală a agriculturii noastre privind dimensiunea medie redusă a exploatațiilor.

Analiza atentă a realităților din țara noastră, a tendințelor care se manifestă în celelalte țări foste sociale conduce la concluzia necesității promovării unor forme diversificate de organizare so-

cială a producției agricole.

Gospodăria tărănească, a cărei caracteristică principală este preponderența producției pentru autoconsum, va continua să existe dar ponderea ei în producția agricolă se va reduce.

În legătură cu locul și viitorul exploatației familiale se exprimă opinii diferite. La un pol se află cele care o idealizează iar la celălalt, cele care o privesc, cu rezervă, ca alternativă pentru viitor.

În aprecierea agriculturii familiale se cer depășite atât romanticismul agrar, cât și subevaluarea posibilităților ei de a contribui la revigorarea agriculturii. Exploatația familială prezintă o serie de avantaje: temporarează exodul populației rurale spre centrele urbane și evită „desertificarea” care s-a produs în alte țări, cu efecte nedorite din multe puncte de vedere; evită polarizarea producătorilor agricoli, favorizând formarea clasei mijlocii; în exploatațiile familiale sunt scăzute așa-numitele costuri de tranzacție, respectiv cele provocate de angajarea forței de muncă, de supravegherea și controlul ei.

Teza potrivit căreia inovațiile tehnologice, motorul cel mai important al producției, ar fi posibile numai în exploatații mari, este infirmată de datele statistice care arată că ferma familială este forma dominantă de organizare agricolă în SUA și în celelalte țări dezvoltate; faptul că fermele familiale și-au sporit dimensiunile pe măsură inducerii progresului tehnic, continuând să-și păstreze caracterul familial, infirmă teza cu privire la apariția spontană a capitalismului în agricultură din mica producție, teză care a ocupat un loc important în fundamentarea colectivizării agriculturii și a politiciei de îngrădire și eliminare a tărânimii instărite. Așadar, exploatațiile familiale nu sunt refractare progresului tehnic, ele se adaptează la cerințele economiei de piață moderne fără să devină capitaliste.

În prezent, dimensiunea redusă a exploatațiilor familiale reprezintă o frâñă pentru progresul agriculturii noastre și un dezavantaj față de agricultura din Uniunea Europeană. Ca urmare, creșterea dimensiunii acestora este o cerință esențială a actualei etape de dezvoltare a agriculturii noastre.

Din multitudinea de aspecte referitoare la această problemă, ne oprim asupra liberalizării pieței pământului, a pieței funciare. Contra unor opinii care neagă necesitatea intervenției publice, absolutizând mecanismele pieței libere și virtuile acesteia, fără să țină seama de faptul că pământul nu este orice fel de marfă, că el nu este numai factor de producție, ci și o condiție esențială de existență a oamenilor, a națiunii, intervenția puterii publice pe piața funciară apare ca fiind absolut necesară; ea se poate realiza prin stabilirea cadrului legislativ și instituțional de organizare și funcționare, a regulilor „jocului” și prin controlul respectării acestora, precum și prin acțiuni care să reducă dezavantajele pe care le implică piața - costurile sociale ridicate, monopolul proprietății publice sau/și private, efectele distribuționale negative și adâncirea stratificării sociale, specula cu pământul, evitând ceea ce s-ar numi manifestări ale capitalismului sălbatic, care, în acest domeniu, ar putea lua forme cu efecte economice și sociale mult mai grave decât în alte sectoare.

(Va urma)

**Medicina de la stat
se teme
de concurență?**

Presa a scris foarte mult în ultimii șase ani despre facultățile particulare. Firesc, opiniile au fost pro și contra. Cu timpul, dar mai ales după apariția Legii 88 și declanșarea procesului de evaluare de către CNEAA, s-au produs și decantările mult aşteptate. Ele au permis ca balanța opinilor să încline favorabil spre acele instituții care s-au dovedit viabile ca formă superioară de învățământ alternativ. Dar nu numai atât. Procesul de evaluare, cu numeroasele lui meandre, a permis presei să clarifice nu doar o mulțime de aspecte ale învățământului superior particular ci, în egală măsură, să informeze opinia publică asupra unor aspecte nu tocmai obiective din activitatea Comisiei de medicină, care, mai ales prin ultima sa decizie, în urma reanalizării unor facultăți amânate, au făcut să curgă alte valuri de cerneală în presă.

**„Diagnosticul“
a fost pus înaintea...
consultării**

O scurtă incursiune în „istoria“ verdictului se impune. De la bun început trebuie precizat că, inițial, vizitarea facultăților de medicină și stomatologie de la Universitatea „Spiru Haret“ (dar nu numai), a fost refuzată, comisia de specialitate a CNEAA considerând că este suficient „studiu dosarelor“. Argument nu doar neprofesionist, ci și lipsit de moralitate, fie și numai pentru că Universitatea a plătit pentru fiecare dosar de evaluare două milioane de lei la valoarea lor din '94.

Ceea ce consider a fi chiar din start foarte grav este însă „gafa“ făcută (oare fără intenție?) de președintele comisiei, prof. Bruckner. Domnia sa, exact cu un an în urmă, fără a cunoaște realitatea din teren, a afirmat în plenul comisiei că nici o facultate de medicină nu va fi autorizată cât timp dânsul va fi președinte (?!). Pe acest fond, tot ceea ce a urmat în lungul și controversatul proces de evaluare, a purtat pecetea unui „diagnostic“ viciat de subiectivism. Dovada? Fapantele discrepanțe dintre înscrisurile în procesele verbale încheiate cu ocazia vizitelor, care atestau îndeplinirea standardelor prevăzute de Legea 88 și rapoartele comisiei care, prin vot secret, au decis neautorizarea. Pentru că am amintit de standarde, simt nevoia să fac două precizări. Între standardele comunicate și cele după care comisia ne-a judecat - dar despre care noi nu am avut știință - există diferențe flagrante care, în situația unor înscrisuri publice, pot conduce la interpretări de fals și uz de fals. La Histologie, raportul notifică „in-

ȚARA ARE NEVOIE DE MEDICI

Stimulat fiind de unul din pionierii medicinei moderne, acad. Stefan Milcu, îmi permit să fac câteva considerații pe tema învățământului particular - sistem răspândit în lumea civilizată - raportată la deciziile CNEAA.

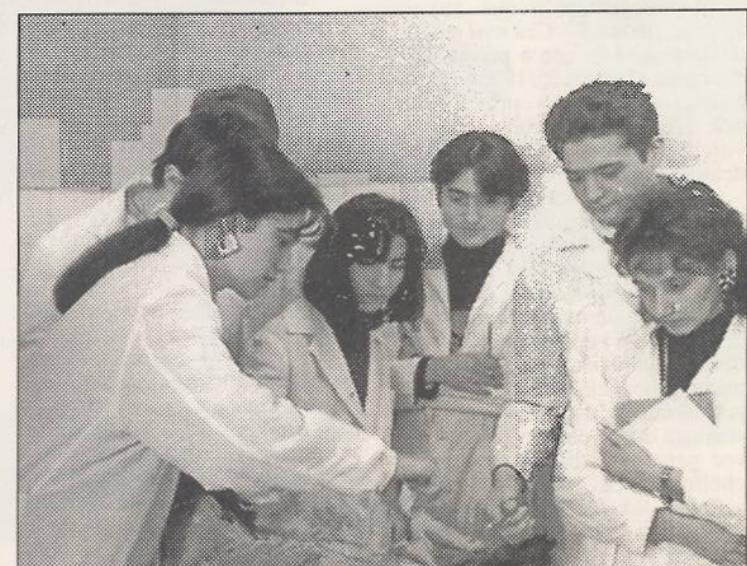
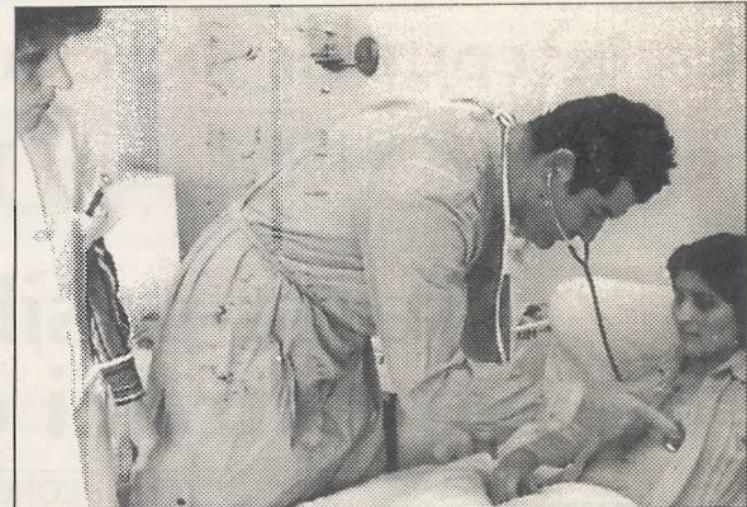
suficiența lamelor și diapositivelor pentru buna desfășurare a procesului de învățământ“. Cu toate acestea, noi le-am pus la dispoziție 130 diapositive și 450 lame. Întrucât nu există nici un standard al CNEAA referitor la acest aspect de detaliu și nu de fond, nu poți decât să-ți manifeste indignarea față de afirmația conform căreia „ponderea lor este nesatisfăcătoare“. Pe ce bază? Nu se obosește să precizeze onorații noștri confrății. Numărul studenților la „Spiru Haret“ într-un an de studiu este de maximum 80 și nu sute ca la stat, implicit, materialul declarat trebuie raportat la acest parametru. Alt aspect. Pe parcursul vizitei, nimeni din comisie nu a avut curiozitatea de a se interesa de calitatea pregătirii studenților de parcă acest lucru ar fi pe plan secundar. Cu toate acestea, își îngăduie să dea verdicte în procesul de evaluare fără să țină seama de componenta esențială a oricărui proces de învățământ: nivelul de pregătire a studenților. Că nu greșesc amintind acest aspect de fond al activității didactice, o dovedesc recentele rezultate obținute. Au promovat cele șase probe ale amintitului examen-filtru - ce le dă dreptul să-și susțină examenul de absolvire la stat - 53 de absolvenți din seriile '94 și '95. Este cel mai mare număr de reușii dintre toate colegiile prezentate la acest examen. Oare nici asta nu dovedește calitatea învățământului de la Universitatea „Spiru Haret“? Iată încă un exemplu elovent pentru subiectivitatea comisiei CNEAA. Într-prima vizită și cea din luna noiembrie 1995, pentru dotarea corepunzătoare a laboratorului de fiziologie, Universitatea noastră a investit 40 milioane lei. Fără a-l vizita, în referatul comisiei se notează sec: „sub-dotat“ (?!).

**Prof. dr. doc. H. C.
IOAN POP D. POPA,
membru
al Academiei
de Științe Medicale din
România, șeful Catedrei
de Chirurgie a
Universității „Spiru Haret“**

Nu mai amintesc de faptul că pregătirea clinică a studenților noștri se desfășoară în cele mai bune spitale (Fundeni, Colentina, Ortopedie, Geriatrie - Ana Aslan, Sfântul Pantelimon, Spitalul Filaret, Spitalul Titan, Spitalul Cantacuzino, Institutul Cantacuzino, Polyclinica Stelea Spătaru, Spitalul de Ochi Lahovary, Spitalul C. Parhon, Spitalul Militar (Stomatologie), Gheorghe Marinescu, Institutul Danielopolu, Polyclinicele Batiștei, Gheorghe Lupu, Colentina, Spitalul de Urgență, Endocrinologie, Dermato Venereice Șerban Vodă care sunt toate folosite în alte ore și zile și de studenții de la stat. Comisia își ia libertatea să menționeze că nu avem „spații proprii“. Dar spitalele în care își desfășoară activitatea clinică cu studenții de la stat sunt cumva proprietatea UMF „Carol Davila“, sau a Ministerului Sănătății? Cu ce deranjează să se folosească aceleași baze de învățământ, dar în alte zile și ore pentru a nu se suprapun cele două categorii de studenți? Și de ce nu am spune că aceste spitale iau chirii substanțiale de la particulari cu care își rezolvă lipsurile bănești.

**Stranie coincidență:
raportul CNEAA,
concomitant
cu decizia Senatului
de la
„Carol Davila“**

O ciudată omisiune a procesului-verbal semnat în numele comisiei (?) de prof. Leonida Gherasim, se referă la ponderea personalului didactic titularizat în învățământul superior. Deși la „Spiru Haret“, din 56 de posturi înscrise în statul de funcții, 52 sunt ocupate cu cadre titularizate - deci un procent de 96% din

totalul posturilor, față de 70% cât prevede Legea 88 - comisia reține în... marea sa mărinim doar că „șase posturi sunt ocupate de cadre în vîrstă de peste 70 de ani“. De parcă vîrstă și nu experiență acestora ar conta. Dar, chiar și așa. Dacă îi scădem pe cei șase „damnați de povara anilor“, procentul de titularizare este de 82%, cu mult peste prevederile legii. Și ponderea cadrelor cu normă întreagă la noi este de 75% față doar de trei procente stabilite de Legea 88.

Pare să devină elovent faptul că, din varii motive, la nivelul comisiei, subiectivismul a dictat deciziile de neautorizare. Îmi este greu să spun dacă acest subiectivism are la bază interes de grup, amicitii sau altele. Certă este totala lipsă de obiectivitate a deciziilor comisiei. Și când spun asta am în vedere strania coincidență între momentul deciziei CNEAA și cea a Senatului UMF „Carol Davila“, instituție de învățământ în care predau și profesorii dr. Laurențiu Popescu, Bruckner, Gherasim, toți membrii marcanți ai CNEAA. Prin decizia amintitului Senat, se interzice cadrelor care predau la „Carol Davila“ să-și desfășoare activitatea didactică și în învățământul particular. Prin stavila pusă cadrelor didactice de a predă la „particulari“, raportul, ca și întreaga activitate a CNEAA în domeniul medicinei, devin caduce. Și asta deoarece majoritatea cadrelor care predau în învățământul particular provin de la „Carol Davila“. În aceste condiții, când „brain drain“-ul face o masă impresionantă de medici să părăsească țara, a condamna la neautorizare grupul valoros de la „Spiru Haret“, devine un gest pe care-l

consider un lux, dacă nu o aberație irresponsabilă. Examenul de licență și așa-va trea pe cei buni de cei slabii, și, atunci, de ce vă este frică domnilor din CNEAA? Partidul Umanist din România, care milită pentru respectarea drepturilor omului, a demnității și personalității umane, să se sesizez de această stare de fapt și face apel la organele de abilitate de a nu permite traumatizarea acestor tineri cu astfel de abuzuri ce nu duc la nimic bun.

Competiția valorilor, a cunoștințelor este și ar trebui să fie singurul criteriu al vieții universitare, unicul teren pe care se pot confrunta absolvenții celor două forme de învățământ. Vreau să sper că Ministerul Învățământului, dacă nu Guvernul, va avea înțelepciunea că, prin soluțiile pe care le va da, să facă dreptate acestei profesii, medicina. Desigur, nu se dorește oricum. Să se acredeze 1-2 facultăți, cele mai bune, care au cadrele cele mai bune, studenții cei mai buni și baza de învățământ corespunzătoare. Cred că argumentele prezentate au fost suficiente pentru ca Biroul Permanent al Camerei Deputaților, Senatul, Executivul să disponă o atentă analiză a situației generate de lipsa de obiectivitate a Comisiei de medicină a CNEAA.

Personal, nu îmbrățișez ideea de a veni comisii străine să ne facă ordine în propria noastră casă. Avem și noi destui specialiști și nu ducem lipsă nici de pârghiile de a soluționa astfel de situații paradoxale. Mai rămâne să vrem și voința de a face dreptate.

(Articol apărut în „Jurnalul național“ din 8 ianuarie 1996)

EDUCATIA

Supliment al revistei "Opinia națională". Apare sub îngrijirea Asociației Generale a Învățătorilor și Educatoarelor din România

Începutul

Prof.dr. NICOLAE RADU,
președintele Asociației

Poate că profesorul Mihai Golu a sintetizat cel mai bine rolul AGIER atunci când a vorbit de faptul că profesia de învățător și educator nu s-a bucurat întotdeauna de atenția pe care o merită. Nu au lipsit nici situațiile în care aceasta a fost depreciată și marginalizată. AGIER își propune în mod esențial tocmai refacerea prestigiuului avut, aceasta fiind o condiție a creșterii rolului ei educativ. Cercetările efectuate pentru colectarea temelor care prezintă interes au dus la o listă lungă, pe care o dorim mereu completată, de care ne propunem să ținem seama. Câteva dintre ele prezintă un interes imediat, de aceea le vom enumera pe scurt:

Perfecționarea metodică și informarea în specialitate și în psihopedagogie:

- seminarii pe astfel de teme;
- simpozioane;
- participarea AGIER la acțiunile Caselor Corpului Didactic;
- expoziții de material didactic;
- schimburi de experiență;
- lansări de cărți ale cadrelor didactice.

Învățătorii și educatoarele în comunitățile sătești și urbane:

- problemele socio-profesionale pe care le ridică familia;
- tradițiile și valorile tradiționale.

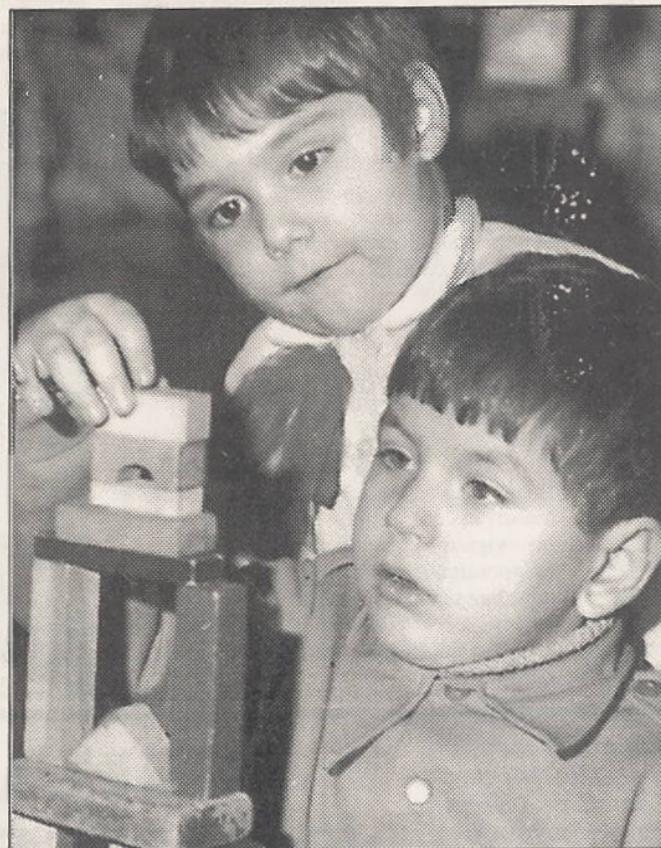
Impactul pozitiv al învățătorilor și educatorilor asupra învățământului nostru:

- experiențe noi;
- verificarea unor metode didactice;
- aprecierea diferitelor auxiliare didactice.

Familiarizarea reală cu problemele reformei învățământului:

- contactul real cu problemele reformei învățământului contemporan;
- prezentarea de experimente noi, de instrumente experimentale.

Cunoașterea comună a celor școlare în care cadrele didactice își duc activitatea.

Mulțumim conducerii revistei „Opinia națională”, care ne-a oferit posibilitatea de comunicare cu membrii Asociației, la acest început de drum și anunțăm cu acest prilej că, începând cu momentul în care i-a fost acordată personalitate juridică (8.12.1995), AGIER poate să se organizeze teritorial la nivelul unităților de învățământ, comunelor, orașelor și municipiilor, la nivel județean și central.

**COMITETUL
CONSLIULUI NAȚIONAL
AL ASOCIAȚIEI GENERALE
A ÎNVĂȚĂTORILOR
ȘI EDUCATOARELOR
DIN ROMÂNIA**

Președinte - profesor universitar Radu Nicolae

Vicepreședinte - Vasile Molan - Insp. Sc. al Mun. București
Elena Ceașu - Insp. Sc. al Mun. București

Secretar executiv - Pădureanu Victoria - Insp. Sc. al Mun. București

Casier - Zinica Loghin - Inv. Școala 280

Cenzori - Florica Șerban - insp. sc. inv. presc. Alexandria

Doina Obogeanu - insp. sc. inv. Craiova
Alexandrina Marchidan - insp. sc. inv. Suceava

Membri - Sovar Rodica - insp. gen. Ministerul Învățământului

Şincan Eugenia - insp. gen. Ministerul Învățământului

Tiru Eugenia - insp. sc. educatoare București

Pantazescu Maria - insp. sc. inv. București

Cristea Ionel - inv. Iași

Coman Maria - educatoare Alba

Iacob Maria - insp. sc. inv. Botoșani

Naghi Anghelina - inv. Maramureș

Mandru Elena - inv. Harghita

Botez Liviu - inv. Bârlad - Vaslui

Rusu Mariana - inv. Cluj-Napoca

Cojocaru Ion - inv. Mehedinți

Onițiu Sofia - inv. Caraș Severin

STATUTUL Asociației Generale a Învățătorilor și Educatoarelor din România

Cap. I - Numele asociației

Art. 1 - Educatoarele, învățătorii, institutorii din toate școlile, elevii și studenții din școlile normale și din colegii se constituie într-o asociație numită „Asociația Generală a Învățătorilor și Educatoarelor din România“.

Cap. II - Sediul. Durata. Scop. Mijloace

Art. 2 - Asociația Generală a Învățătorilor și Educatoarelor din România s-a înființat cu titlu provizoriu la 18 noiembrie 1994 și continuă activitatea Asociației Generale a Învățătorilor din România, înființată în anul 1930.

Art. 3 - Asociația are caracter cultural-educativ și de învățământ; este o organizație nonguvernamentală, apolitică, nonprofit, independentă față de orice formăjune politică sau partid politic.

Art. 4 - Asociația este afiliată la Societatea Națională pentru Învățătura Poporului Român.

Art. 5 - Sediul Asociației Generale este în București.

Art. 6 - Asociația se înființează cu cel puțin 100 de membri; durata Asociației este nelimitată.

Art. 7 - Asociația Generală a Învățătorilor și Educatoarelor din România dobândește titlul de personalitate juridică în conformitate cu legislația română pe data înscririi în Registrul Persoanelor Juridice de drept privat, conform Legii nr. 21/1924.

Art. 8 - Asociația Generală își desfășoară activitatea la nivel național, putând înființa filiale în fiecare județ și în străinătate în vederea realizării scopului său.

Art. 9 - Nimici nu este retribuit pentru ceea ce face în cadrul asociației.

Art. 10 - Scopul Asociației este:

a. regruparea învățătorilor, educatoarelor, institutorilor din toate școlile țării, a cadrelor didactice, elevilor și studenților din școlile normale și colegii;

b. cultivarea sentimentelor de solidaritate între membrii

corpușii didactice menționat mai sus și realizarea legăturilor de interes general, cultural și profesional, cu alte organizații didactice din țară și străinătate;

c. întărirea și menținerea legăturilor de prietenie și colegialitate între cadrele didactice din învățământul preșcolar, primar și pedagogic, indiferent de naționalitate și credință religioasă;

d. ridicarea prestigiuului cadrelor didactice din învățământul preșcolar, primar și pedagogic, susținerea intereselor materiale și morale ale educatoarelor și învățătorilor, creșterea calității procesului instrucțiv-educativ din unitățile de învățământ;

e. întărirea și menținerea stimei și respectului față de înaintașii care, prin efortul lor, au contribuit la dezvoltarea și afirmarea învățământului românesc;

f. continuarea bunelor tradițiilor ale școlii românești cu privire la cultivarea calităților morale în rândul cadrelor didactice, folosirea strategiilor moderne de instruire și educare, susținute de științele educației și de practica școlară, potrivit obiectivelor fiecărui nivel de învățământ și la promovarea principiilor învățământului democratic.

Art. 11 - Mijloacele folosite pentru atingerea scopurilor sunt:

a. organizarea de congrese la nivel național, de adunări la nivel județean și de întâlniri ale cadrelor didactice;

b. organizarea unor conferințe, simpozioane, cursuri, mese rotunde, expuneri, dezbatări, expoziții de artă, concerte etc. cu membrii asociației pe diferite teme de interes;

c. inițierea unor comemorări și aniversări;

d. participarea la manifestări social-culturale și educative la nivel național și local, inițierea unor excursii în țară și străinătate pentru informarea și documentarea membrilor asociației cu privire la organizarea și conținutul învățământului preșcolar, primar și pedagogic;

e. editarea de bulete, reviste, antologii, monografii etc. și răspândirea operelor de cultură generală și profesională;

f. organizarea de sanatorii și case de odihnă pentru membrii Asociației și familiile lor;

g. înființarea de case de credit ale învățătorilor și educatoarelor;

h. acordarea de burse și premii pentru elevii dotați;

i. premierea cadrelor didactice cu rezultate deosebite în formarea și educarea elevilor, în activitatea științifică și publicistică.

Cap. III - Organizarea Asociației

Art. 12 - Pot fi membri ai „Asociația Generală a Învățătorilor și Educatoarelor din România” educatoarele,

învățătorii și institutorii din toate școlile, cadrele didactice, elevii și studenții din școlile normale și colegii, indiferent de naționalitate și credință religioasă; pot fi membri ai Asociației și cadre didactice, organizații sau asociații ale acestora care funcționează în alte țări, prin aderarea la Asociație și alte asociații sau organizații neguvernamentale și apolitice din țară care au un caracter educativ, de cultură și învățământ.

Asociația Generală a Învățătorilor și Educatoarelor poate avea membri de onoare dintre academicieni, cadre didactice universitare, oameni de știință etc. din țară și străinătate.

Nu pot fi membri ai Asociației cei îndepărtați din învățământ pe motive disciplinare, precum și cei care nu respectă Statutul Asociației și regulamentele filialelor și cei care nu achită cotizația stabilită de Congresul Asociației.

Art. 13 - La nivelul județului se constituie filiale ale Asociației Generale; aceste filiale se vor numi „Asociația Generală a Învățătorilor și Educatoarelor din România-filiala județului...“ filialele vor funcționa pe baza unui regulament în concordanță cu Statutul Asociației Generale; ele se pot constitui cu cel puțin 30 de membri.

Art. 14 - La nivelul municipal, orașenesc, pe centre de comune și în școlile normale se pot organiza secții ale filialelor județene.

Art. 15 - Pensionarii din învățământul preșcolar, primar și pedagogic pot fi membri ai Asociației.

Art. 16 - Asociația Generală a Învățătorilor și Educatoarelor din România este condusă de Congresul Național. Între congrese, activitatea este coordonată de un Consiliu Național format din 59 de membri aleși de Congresul Național al Asociației.

Consiliul Național are un comitet format din 17 persoane, alese de membrii consiliului. Acest comitet este format din: președinte, 2 vicepreședinti (un învățător și o educatoare), 1 secretar executiv, 1 casier, 3 cenzori și 9 membri, aleși de membrii Comitetului.

Consiliul național este ales din doi în doi ani prin vot deschis și nominal de Congres. El se întrunește semestrial și ori de câte ori este nevoie.

Comitetul Consiliului Național al Asociației reprezintă interesele Asociației în relațile cu autoritățile statului, cu alte instituții, asociații, societăți etc; este responsabil de organizarea și conducerea tuturor activităților Asociației, indiferent de cadrul în care acestea se desfășoară.

Comitetul Consiliului Național asigură legătura permanentă cu filialele județene ale Asociației.

Art. 17 - Filialele județene sunt conduse de:

- Adunarea Generală, care se întrunește, de regulă,

(Continuare în pag. 6)

STATUTUL

(Continuare din pag. 5)

anual;

- un comitet al filialei, format din: președinte, vicepreședinte, secretar, casier, censor și un membru la fiecare 10 membri ai filialei; aceștia sunt aleși de Adunarea Generală din doi în doi ani.

Art. 18 - Secțiile filialelor sunt conduse de un președinte, secretar și casier, aleși de adunările secțiilor.

Art. 19 - Membrii secțiilor și filialelor sunt de drept membri ai Asociației Generale.

Art. 20 - Consiliul Național al Asociației, filialele județene și secțiile se conduc după un program anual de acțiune.

Art. 21 - Filialele județene vor informa anual, în luna decembrie, Asociația Generală cu privire la numărul membrilor înscriși.

Cap. IV. - Fonduri și mijloace fixe. Constituire și administrare

Art. 22 - Fondurile Asociației se constituie din: cotizațiile anuale ale membrilor săi, sponsorizări, donații din țară și străinătate, venituri realizate din activitatea desfășurată în cadrul Asociației prin unitățile proprii, depunerii, vărsămintele efectuate de persoane fizice sau juridice ori de instituții publice și guvernamentale, laice sau religioase etc.

Filialele și secțiile vor depune anual

25% din cotizațiile și veniturile realizate în contul Asociației Generale pentru acoperirea cheltuielilor antrenate de soluționarea problemelor comune; Asociația Generală depune 5% din aceste fonduri în contul Societății Naționale pentru Învățatura Poporului Român.

Art. 23 - Gestiona patrimoniului și veniturilor Asociației Generale, a filialelor și secțiilor acestia se realizează potrivit legislației financiare românești în vigoare, prin intermediul organelor financiare ale acestor organizații.

În raporturile cu terții se respectă atât drepturile cătă și îndatoririle Asociației Generale.

Art. 24 - Veniturile din activitățile proprii vor acoperi cheltuielile Asociației fără realizare de profit.

Art. 25 - Filialele județene vor stabili prin regulamente modalitățile legale de încasare a cotizațiilor.

Art. 26 - La nivelul Asociației Generale se numește de către Comitetul Consiliului Național o comisie de cenzori formată din 7 persoane care verifică operațiile de casă și administrarea patrimoniului la nivel central, la filiale și secții; o dată pe an se prezintă în adunările consiliului și la congres dări de seamă în legătură cu cele constatate.

Cap. V. - Dispoziții finale

Art. 27 - Asociația Generală inițiază măsuri în conformitate cu legislația română în vigoare pentru inventarierea și recuperarea bunurilor mobiliare și imobiliare care i-au aparținut.

Art. 28 - Asociația și filialele au cont propriu în bancă, stampilă și însemne proprii.

Art. 29 - Membrii Asociației își atestă calitatea prin deținerea de carnet de membru și au dreptul să poarte insigna Asociației.

Art. 30 - Membrii Comitetului Consiliului Național posedă legitimații speciale, iar pentru diferite activități li se eliberează delegații.

Art. 31 - Modificarea prezentului Statut nu se poate face decât în Congresul Național ordinat sau extraordinar, cu votul a 2/3 din numărul delegaților la congres.

Art. 32 - Încetarea existenței și activității Asociației Generale a Învățătorilor și Educațoarelor din România poate avea loc numai prin hotărârea Congresului Asociației Generale, adoptată prin vot secret, cu majoritate de 2/3, în

următoarele cazuri:

- când scopul și obiectivele Asociației nu pot fi îndeplinite;
- când numărul membrilor săi s-a redus sub limita celei prevăzute de statut;

- în alte cazuri expres prevăzute de legislația în vigoare.

Art. 33 - Lichidarea patrimoniului Asociației Generale a Învățătorilor și Educațoarelor din România se face de o comisie desemnată de Consiliul Național al Asociației.

Activul va fi destinat lichidării creditorilor iar excedentul va fi încredințat, împreună cu întregul patrimoniu și documentele de arhivă, cu forme legale, Ministerului Învățământului.

MIHAI EMINESCU despre „EDUCAȚIUNE ȘI CULTURĂ”

ION MIHAIL POPESCU

maghiar (7 decembrie 1868), dăduseră învățământului românesc o grea lovitură. „Cu învățământul maghiar în școli comunale întreținute de stat și cu instituția militară inaugurată, fără o reacțiune puternică din partea românilor - scria Mihai Eminescu într-o scrisoare trimisă lui Iacob Negruții (6 februarie 1871) - nici nu știm unde va ajunge această parte a poporului nostru. E destul de tristă starea unui popor când trebuie să se lupte pentru limbă și naționalitate în numele confesiunii religioase căreia-i aparțină“.

Cu un an înainte, Mihai Eminescu publicase în „Federatiunea din Pesta“ (5/17 aprilie 1870) articolul **Să facem un congres**, în care menționa: „Astăzi credem că ar fi venit timpul ca să pretindem și noi ceea ce ni se cuvine de secoli. E timpul să declarăm, neted și clar, că în țara noastră (căci e și noastră mai bine decât a oricui) noi nu suntem și nici nu vrem să fim maghiari ori nemți. Suntem români, vrem să rămânem români și cerem egală îndreptățire a națiunii noastre“.

În articolul **Ecuilibrul**, tipărit în „Federatiunea“ (nr.-le 38 și 39 din mai 1870), **Omul deplin al culturii românești** (cum l-a caracterizat Constantin Noica) susținea autonomia Transilvaniei, sfârșimarea „dualismului“ austro-ungar, dreptul fiecărei națiuni din Imperiul habsburgic de a-și determina voința prin legi proprii și de a avea un organ legislativ propriu. Nici cu acest prilej, Mihai Eminescu nu înnovătea poporul maghiar de celele produse românilor din Transilvania, ci pe magnați maghiari. „Vina acestei direcții - scria el - o au descreerării lor de magnați, a căror vanitate îi făcea să credă cum că în această țară, ce e mai mult a noastră decât a lor, ei vor putea maghiariza până și pietrele. Magnați cari și n-incepeau viața cu scrieri fantastice și exaltate, spre a sfârși într-o casă de nebuni ori în drojdile vișinilor beției și ale desfrâñării; copiii bătrâni ce pătează părul lor cel alb cu tot ce e mai degradat, mai obscur, mai teluric în această natură ce-i zic omenească“.

Dacă totul se voia maghiarizat prin orice mijloace, națiunea română din Transilvania - cea mai numerosă și cea mai veche de pe acest teritoriu - nu voia nimic

altceva decât să i se recunoască drepturile și libertățile de a trăi pe pământul ei, prin limba ei, prin obiceiurile ei, prin tradițiile ei, prin religia, prin modul ei românesc de a fi.

E sigur că acestea sunt - în linii mari - premisele sociale și politice de la care a plecat Mihai Eminescu în articolul **Educație și cultură**. „E multă diferență între educație și cultură. Așa d. e., educația străină implică spirit străin-cultura străină ba. Educația e cultura caracterului, cultura e educația mintii. Educația are a cultiva inima și moravurile, cultura are a educa mintea. În fine un om bine educat, cu inimă, caracter și moravuri bune, poate să fie c-un cerc restrâns de cunoștințe, pe când, din contra, cultura, cunoștințele cele mai vaste pot să fie coprinse de un om fără caracter, imoral, fără inimă“.

Cultura străină nu poate strica pe om pentru că trece prin prisma unui caracter, a unei inimi deja formate; educația, creșterea cade însă în perioadă acela al vieții omenești când inima neformată încă a omului seamănă unei bucăți de ceară în care poți imprima ce vrei. Când inima cu vîrstă se-mpietrește, atunci n-o mai poți îndrăpta, o poți numai rumpe.

De aceea ne temeam mai mult de școalele populare maghiare decât de Dieta lor, de miniștrii lor, de honvezii lor. Dieta, miniștrii și honvezii lor se duc, omul rămâne. Pe acest om ce rămâne voi am a-l și asigurat prin datoria cea mare a statului, care nu are de unde clădi școale populare; când va avea de unde, atunci poporul le va respinge cu conștiință și cu brațul (...).

Renegății sunt veninul pe care natura binefăcătoare l-a depărtat din corpul nostru. Fericire e că lamura aurului nostru și însemnată pe lângă zgura ce-am putut-o lepăda fără ca să ni pese. Am râs totdeauna de-nrcarea de-a readuce în sănă națiunei pe renegăți. S-au dus? Cu-atât mai bine, era mai rău de rămâneau. La noi era un rău și o fericire că în măini dușmanilor ei sunt asemenea un rău. Ei sunt boala lor cea ascunsă, dar cronică. Răi naționaliști, ei sunt răi servitori. Mașini oarbe și materialiste, ei lovesc fără rațiune (...).

Prefer lupta în locul unei dreptăți nedrepte; prefer de-a muri în loc de a deveni maghiar. Cine mi-o poate ținea de rău dacă voi ca și copiii mei să fie ca mine de români. Guvernul? Nu-l recunosc de competență. El are a-și regula trebile lui, ordinea publică, nu limba și religiunea copilului meu; al are de-a survegea referințele dintre el și persoane străine lui, nu caracterul propriu sau pe el însuși nepus în referință cu elementele străine lui. Si când eu plătesc pentru școală, datoria mea implică dreptul de a cere cum să fie instruit. Si eu cer să fie instruit în limba mea și numai în limba mea.

Gimnaziile de stat din Transilvania ar trebui să fie române, căci românii le susțin cu birul lor amar, pe care-l storc pietrelor și costișelor cu cari i-a împroprietărit o dreptate nedreaptă. Veni-va vremea și a dreptății celei drepte (...).“

MIHAI EMINESCU

Articolul „Educație și cultură“, scris de Mihai Eminescu, probabil în prima jumătate a anului 1870, s-a păstrat în manuscrisul 2257 și a fost publicat, întâia oară, de Ion Scurtu în volumul M. Eminescu, *Scrisori politice și literare* (1905), apoi de A. C. Cuza în volumul Mihail Eminescu, *Opere complete* (1914) și, mai recent, în M. Eminescu, *Opere*, vol. IX. 1980 (ediția academică întemeiată de Perpessicus), coordonator Petru Creția, comentarii și note de istorie literară D. Vatamanicu.

Din conținutul articolului reiese ideea că el încide un ciclu privind reacții față de dualismul austro-ungar asupra Transilvaniei, sănătatea și dezvoltarea poporului român exclusiv în Sudul Dunării, de unde ar fi imigrat în secolul al IX-lea în Nordul Dunării. Se brodau fantezii pe tema dispariției tuturor dacilor în urma retragerii administrației române din Dacia, ceea ce ducea, firește, la concluzia falsă că teritoriul părăsit devenise un fel de pământ al nimănui și prin aceasta se încerca să se justifice stăpânirea austro-ungară asupra Transilvaniei. O grămadă de legi maghiare, promulgate în anii premergători anului 1870, stipulau, fără nici o simulare, că în Ungaria (deci și în Transilvania) nu există decât o singură națiune - națiunea maghiară și că singura limbă oficială a statului maghiar este **limba maghiară**. Românii erau o „plebe vagabondă“, iar creștinismul ortodox - o religie (confesiune) „tolerată“. În aceste împrejurări, politica de maghiarizare forțată pe terenul instrucționii publice era orientată (și aplicată) tuturor națiunilor nemaghiare. **Legea naționalităților** (Legea XLIV) și **Legea învățământului** (Legea XXXVIII), adoptate de Dieta Transilvaniei (alcătuită din unguri, sași și secui) și promulgate de Parlamentul

Ispita modelelor

(Continuare din pag. 1)

Demonstrațiile sociologului francez despre efectele perverse ale egalității care poate genera inegalitate sau ale modului cum cineva poate să se dezintereseze de propriul său interes ar merită o discuție aparte, instructivă, desigur, chiar în privința temei noastre privind cultura democrației. Aceleași demonstrații evidențiază însă o concluzie mai generală, și anume teza realistă potrivit căreia orice schimbare socială reală, de esență și viabilă, nu se poate bazi pe analogia artificială cu alte schimbări, pe relua mecanică a altor experiențe, pe împrumutul sau importul dorit ori nedorit de modele. La noi, Titu Maiorescu, într-o vreme de „tranzitie” pe atunci, se ridicase vehement împotriva copierii străinătății, criticând argumentat teoria și practica „formelor fără fond”. Adică preluarea fără discernământ și „implementarea” pe teren românesc a unor instituții sau metode de conducere socială și gestiune social-economică fără a se fi pregătit și asigurat condițiile adaptării lor eficiente în România acelui timp.

De altfel, „ispita modelelor” - deși în general dezavuătă, de fapt, discreditată social-istoric - nu a încetat și nu încetează a face „carieră” și astăzi, în sensul că într-un fel sau altul, într-un loc sau altul, un anumit model social, în cazul de față, un anumit fel de a practica democrația, devin „subit” molipsitoare. După cum se știe, imediat

după decembrie 1989, dezbatările politice din țara noastră s-au concentrat și în jurul „modelului” de democrație, unii considerând că drumul optim ar fi democrația occidentală, evaluată însă global, fără diferențieri și mai ales fără a ține seama de condițiile concret-istorice românești. Disputa a fost însă, cu timpul, dar cu prețul unor eforturi și chiar costuri sociale ce ar fi trebuit evitate, depășită în favoarea unui mecanism democratic adecvat realităților românești, tradițiilor istorico-politice ale poporului român, nivelului său de cultură politică. Stau doavădă, în acest sens, principiile democratice înscrise în Constituție, ca și preocupările - care ar trebui să fie totuși mai sistematice și mai eficiente social - pentru aplicarea neabătătă a acestor principii.

Fapt este că democrația românească nu putea și nu poate fi nici americană, nici franceză, nici italiană sau grecească, dar prin adaptare și evoluție se integrează cursul general al democrației contemporane. Ar trebui reflectat și asupra faptului că, în procesul tranzitiei, transferul de experiență și goana după modele aduc în atenție și alte concepe disputate și în dispută, gândite uneori ca un fetiș, în spirit neodogmatic. Astfel, este suficient a aminti „odisseea” privatizării. După cum se știe, în acest context s-au întâlnit și se întâlnesc în diverse ipostaze, în proporții diverse nu puține eșecuri și dificultăți. În această ordine de idei se observă lipsa căuzei și finalitatea lor.

1) Raymond Boudon, *Texte sociologice alese*, Editura Humanitas, București, 1990, p. 165.

2) Idem, p. 363.

STATUL NAȚIONAL SI MINORITĂȚILE NAȚIONALE

Prof.dr. IOAN SCURTU

Nu există astăzi în lume state „pure” din punct de vedere etnic. Fiecare stat are, într-o măsură mai mare sau mai mică, minorități naționale. Acest fapt s-a datorat conjuncturilor istorice, mai îndepărtate sau mai apropiate. Cel mai adesea, statele ce au cucerit anumite teritorii au căutat să le colonizeze cu populație proprie, prin care să-si consolideze dominația. Așa au făcut romani, spre exemplu, în Galia și în Dacia. Așa a făcut Ungaria, care, în secolele X-XIII, a ocupat o parte a teritoriului locuit de români numit Transilvania. În urma unei mari răscoale a țărănilor români, în 1437, s-a constituit „Unio Trium Nationum” prin care se stabilea că în acest teritoriu existau trei națiuni: unguri, sași și secui; astfel, români devineau tolerați în propria lor țară. Clasa conducătoare, reprezentând de fapt minoritățile naționale, a acționat împotriva populației române majoritate, lipsind-o de drepturi politice, dărâmându-i bisericile, interzicându-i folosirea limbii proprii în administrație și justiție. În toamna anului 1918, Imperiul Austro-Ungar s-a destrămat, ca urmare a înfrângerilor de pe front și a luptei de eliberare a popoarelor subjugate: Polonia și Cehoslovacia și-au declarat independența, Transilvania și Bucovina s-au unit cu România, desăvârșind formarea statului național unitar, iar Croația și Slovenia s-au unit cu Serbia. Austria și Ungaria au devenit state naționale. Tratatele de pace de la Paris din 1919-1920 au avut la bază principiul naționalităților, formulat de Wilson, președintele SUA, în ianuarie 1918. Unele state - Polonia, Cehoslovacia, România, Iugoslavia - au trebuit să semneze un „tratat al minorităților”, prin care se angajau să acorde drepturi egale cu populația majoritară pentru minoritățile naționale.

Eforturile societăților liberale și democratice din perioada interbelică de a rezolva problema minorităților au dat unele rezultate pozitive. Spre exemplu, în România, minoritățile

naționale și-au organizat partide proprii, au avut reprezentanți în parlament, a apărut un mare număr de ziară și reviste în limbile minorităților naționale, statul a sprijinit material școlile în limbile minorităților naționale etc. În cadrul noilor state au apărut, mai ales în anii '30, și anumite momente tensionate. În Cehoslovacia s-a dezvoltat mișcarea separatistă a slovacilor, iar în Iugoslavia, o mișcare similară a croaților. În România nu a existat o organizație separatistă care să militeze pentru desprinderea vreunei părți din teritoriul național.

Schimbările teritoriale din timpul celui de-al doilea război mondial s-au efectuat sub presiunea forței (cazul Cehoslovaciei, Țărilor Balțice și României) sau direct, prin intervenția armatei (cum a fost situația Poloniei). Ele au fost urmate de o politică extremă de dură față de populația majoritară, fapt ce a amplificat considerabil tensiunile naționale.

După cel de-al doilea război mondial, Europa a fost împărțită în partea occidentală, care s-a putut dezvolta liber, și partea estică, aflată sub dominație sovietică. În societățile de tip sovietic, problema minorităților naționale a fost oficial subordonată celei sociale, considerându-se că prin desființarea burgheziei exploatare (îndiferent de naționalitate) se asigură condițiile pentru bunăstarea populației municipioare (fără deosebire de naționalitate). În fapt, însă, problema minorităților naționale a continuat să existe și să se manifeste, uneori deschis, alte ori în forme ascunse. Drepturile și libertățile democratice prevăzute în Constituție aveau mai mult un caracter formal, pentru că decisiv era atașamentul față de regim: și sistemul politic avea un caracter nedemocratic, totalitar.

In acțiunea de instaurare a regimurilor de tip sovietic în Europa

de Est, guvernul de la Moscova s-a folosit și de reprezentanți ai minorităților naționale. Acest fapt poate explica extraordinară ofensivă împotriva valorilor naționale - mai ales politice și culturale - considerate a fi „burgheze” și „reacționare”, despărțite în primii ani după instaurarea regimurilor de tip sovietic.

Treptat, s-a stabilit ca posturile de conducere să fie repartizate proporțional cu procentul detinut de fiecare grup etnic în totalul populației. De regulă, pentru a sublinia caracterul „profund democratic” al regimului, ponderea minorităților era mai mare decât procentul pe care ele îl dețineau comparativ cu populația majoritară. Există aproape o obsesie ca în Comitetul Central al Partidului Comunist, în Guvern, în Consiliul de Stat și în toate celelalte structuri de conducere la nivel central și local să existe un număr „corespunzător” de „tovarăși” din rândul minorităților naționale. În același spirit se admitea existența unui număr de ziare, de școli, teatre, edituri care era proporțional mai mare decât cel al populației majoritare. Semnificativ este că în

ignorată realitatea socială, economică, politică și culturală a țării, dificultățile și eșecurile, adică ineficiența socială nu pot să nu-și facă simțită prezența nocivă. Poate că din această perspectivă, aceea a tradiției și capacitatei de adaptare a unor principii și instituții democratice, a inovației sociale portând de la alte experiențe benifice, se poate considera că, între alte cauze, tocmai insuficienta asimilare a dus la situația ca, după patru ani de la adoptarea Constituției României, instituția Avocatul Poporului (art. 55) să rămână încă nelegiferată.

În încheierea acestor considerații, parafrazând unele concluzii ale sociologului francez pe marginea teoriilor schimbării sociale se poate spune că nici un principiu al vieții democratice nu este valid în general, adică independent de condițiile de specificitate. Sau, cum scrie Raymond Boudon, „teoriile schimbării sociale cu intenție de generalitate trebuie considerate, în cel mai rău caz, dacă ele au pretenția să producă propozitii în același timp empirice și generale, ele se expun dezmințirii de către realitate”²⁾. Dar, în domeniul teoriei sociale, ca și în sfera aplicării ei, trebuie ținut seama de interesul și, mai ales, de diversitatea interpretărilor privind schimbările sociale, de fapt, cauzele și finalitatea lor.

1) Raymond Boudon, *Texte sociologice alese*, Editura Humanitas, București, 1990, p. 165.

2) Idem, p. 363.

România, după decembrie 1989, numeroși lideri ai minorității maghiare din vremea comunismului s-au convertit rapid în disidenți și democrați. Ei și-au constituit o organizație proprie - Uniunea Democrată a Maghiarilor din România - care a trecut, încă din ianuarie 1990, la acțiuni de separare pe criterii etnice a elevilor din școli, iar în două județe (din cele 41 căre sunt România) în care maghiarii constituie majoritatea, aceștia s-au constituit ca un fel de stat în stat. Aceste acțiuni au dus, așa cum se știe, la confrontări violente la Târgu Mureș, în martie 1990. Cu acel prilej, opinia publică din țară și din străinătate a luat cunoștință de o secență în care românii loveau cu bestialitate un ungur căzut la pământ. A fost un model de manipulare a opiniei publice, deoarece, în fapt, cel lovit era românul Mihail Cofaru, iar agresorii erau unguri.

Constituția României din 1992 prevede drepturi, libertăți și obligații egale pentru toți cetățenii, fără deosebire de origine etnică, rasă, limbă sau religie. Este de menționat faptul că, din cele 24 de minorități naționale existente în România, 23 sunt pe deplin mulțumite de situația pe care o au, exprimându-și loialitatea față de statul național unitar român.

Problema minorităților naționale este în strânsă interdependență cu situația economică a țării respective. O situație economică precară, un nivel de trai scăzut al populației creează terenul propice pentru agitații naționaliste. De aceea, ameliorarea vieții economice în fosta societate de tip sovietic este o necesitate pentru întreaga comunitate internațională. De asemenea, este necesar ca problemele etnice să nu fie manipulate în scop politic, să se acioneze pentru rezolvarea lor cu calm și în spiritul standardelor internaționale în această materie. Situația dramatică din fosta Iugoslavie este dovadă cea mai clară a faptului că, odată scăpată de sub control, problema națională poate deveni o imensă tragedie umană.

Costul unui abonament trimestrial este de 3600 lei. Plata abonamentele se face prin mandat poștal sau dispozitie de plată pe adresa Fundația „România de Mâine”, Palatul Sporturilor și Culturii, Parcul Tineretului, Sectorul 4, București, Cont 451.00.972 - B.C.R. - S.M.B. Abonamente se pot face și prin oficile poștale din întreaga țară.

Revista „OPINIA NAȚIONALĂ” se află înscrisă în Catalogul de presă „RODIPET” la poziția 2111.

Cititorii din străinătate se pot abona prin „RODIPET” S.A. - P.O. BOX 33-57, Fax 0040-1-3129432 sau 3129433, telex 11995 - Piața Presei Libere nr. 1, Sect. 1, București - România, REDACTIA SI ADMINISTRATIA: București, Palatul Sporturilor și Culturii, Parcul Tineretului, Sector 4. Telefon: 330.68.45

REVISTA
OPINIA
națională

Tiparul executat de

DRAGO PRINT GRUP

Tipografia F.E.D.

TEHNOREDACTARE COMPUTERIZATĂ:

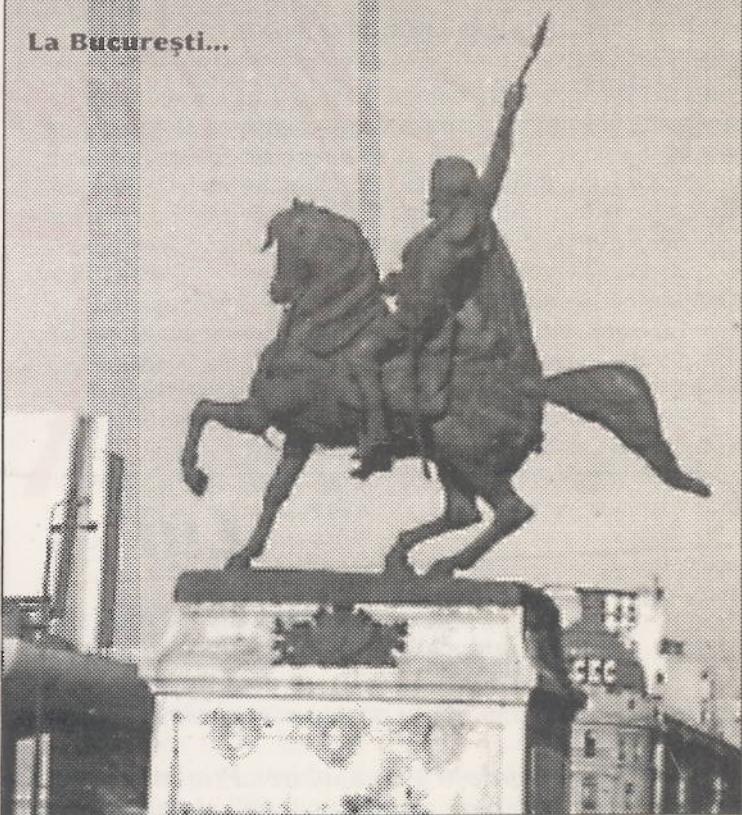
Mariana IONIȚĂ

REDACTIA SI ADMINISTRATIA: București, Palatul Sporturilor și Culturii, Parcul Tineretului, Sector 4. Telefon: 330.68.45

Monumente închinăte marului întregitor de neam:

MIHAI VITEAZUL

La București...

...și la Alba Iulia

A. Eminescu

Lui

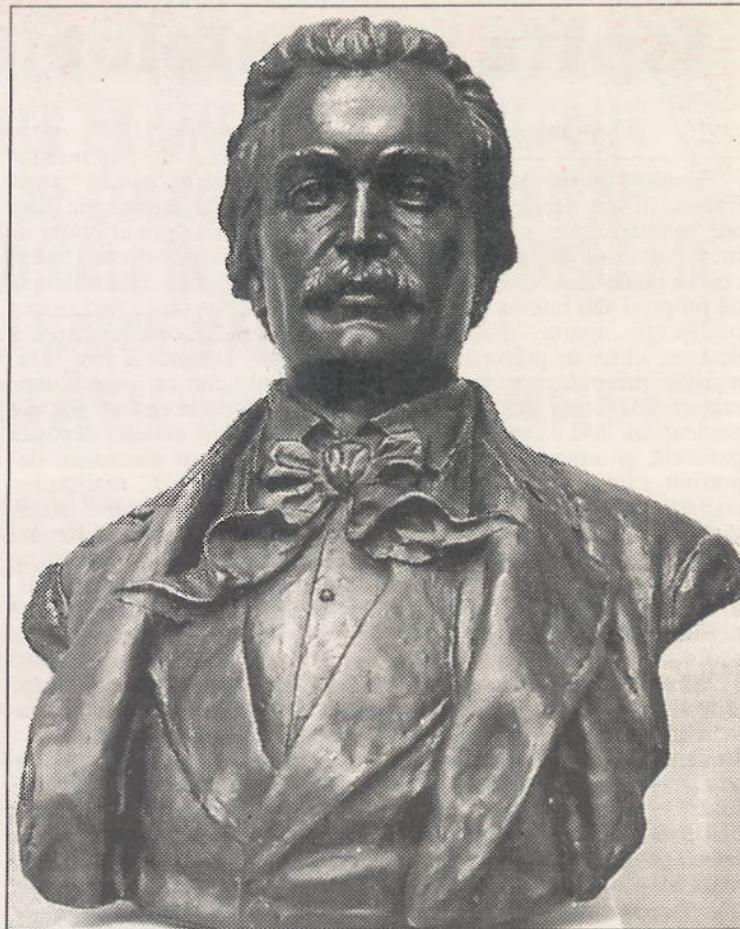
Vârful nalt al piramidei ochiul meu abia-l atinge...
Lângă-acest colos de piatră vezi tu cât de mică sunt -
Astfel tu-n a cărui minte universul se răsfrânge,
Al tău geniu peste veacuri rămânea-va pe pământ.

Și dorești a mea iubire... Prin iubire până la tine
Să ajung și a mea soartă azi de soarta ta s-o leg,
Cum să fac! Când eu micimea îmi cunosc atât de bine,
Când măreața ta ființă poate nici n-o înțeleg.

Geniu tău planează-n lume! Lasă-mă în prada sorții
Și numai din depărtare când și când să te privesc,
Martora măririi tale să fiu până la pragul morții
Și ca pe-o minune-n taină să te-ador, să te slăvesc.

28 august 1885

Veronica Micle

Sculptură de ION GEORGESCU

Trebuiau să poarte un nume

Eminescu n-a existat.

A existat numai o țară frumoasă
La o margine de mare
Unde valurile fac noduri albe
Ca o barbă nepieptănătă de crai.
Si niște ape ca niște copaci curgători
In care luna își avea cuibar rotit.

Si, mai ales, au existat niște oameni simpli
Pe care-i chama: Mircea cel Bătrân,
Ștefan cel Mare,
Sau mai simplu: ciobani și plugari.
Cărora le plăcea să spună
Seara în jurul focului poezii -
„Miorița“ și „Luceafărul“ și
„Scrisoarea a III-a“.

Dar fiindcă auzeau mereu
Lătrând la stâna lor căinii,
Plecău să se bată cu tătarii
Si cu avarii și cu hunii și cu leșii
Si cu turci.

În timpul care le rămânea liber
Între două primejdii,
Acești oameni făceau din fluierile lor
Igheaburi
Pentru lacrimile pietrelor înduioșate,
De curgeau doinele la vale
Pe toți munții Moldovei și ai Munteniei
Si ai Tării Bârsei și ai Tării Vrancei
Si ai altor țări românești.

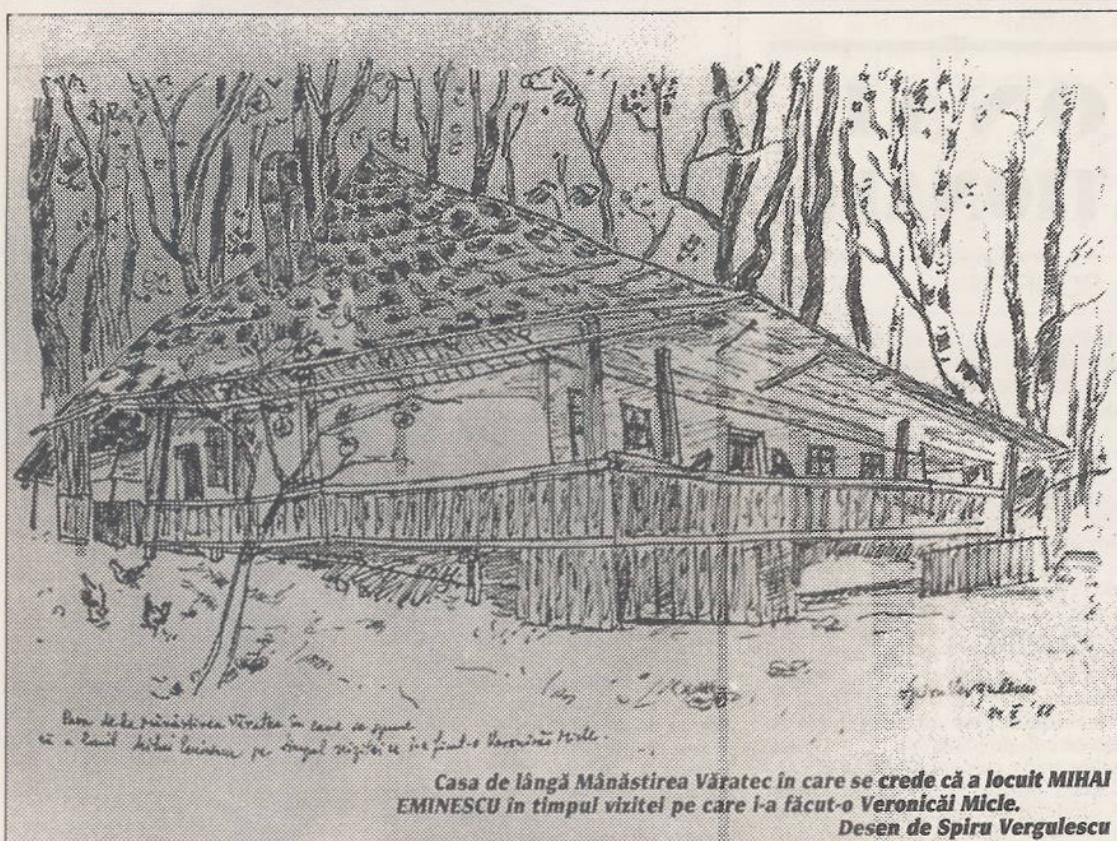
Au mai existat și niște codri adânci
Si un Tânăr care vorbea cu ei,
Intrebându-i ce se tot leagănă fără vânt?

Acest Tânăr cu ochi mari,
Cât istoria noastră,
Trecea băut de gânduri
Din carteia cirilică în carteia vieții,
Tot numărând plopii luminii, ai dreptății,
ai iubirii
Care îi ieșeau mereu fără soț.

Au mai existat și niște tei,
Si cei doi îndrăgostiți
Care știau să le troienească toată floarea
Într-un sărut.
Si niște păsări ori niște nouri
Care tot colindau pe deasupra lor
Ca lungi și mișcătoare sesuri.

Si pentru că toate acestea
Trebuiau să poarte un nume,
Un singur nume,
Li s-a spus
Eminescu.

Marin Sorescu

Casa de lângă Mănăstirea Văratec în care se crede că a locuit MIHAI EMINESCU în timpul vizitelor pe care i-a făcut-o Veronica Micle.
Desen de Spiru Vergulescu

Lui Eminescu

Tot mai citesc măiastra-ți carte,
Deși ți-o știu pe din afară:
Par că urmând sirul de slove,
Ce-a tale gânduri semănăra.

Mă duc tot mai în fund cu mintea
În luminile de frumuseți,
Ce-au isvorât, eterni luceferi,
Din noaptea tristei tale vieți.

Și te-nțeleg, te simt aproape:
Cu aceeași suferință n față,
Cu ochiul gânditor și galeș,
Sătul de trudnica-ți viață.

Dar ți-a fost dat să fii deasupra
Acestor inimi seci și strimte.
Și tu să-nduri toată durerea,
Pe care lumea n'o mai simte.

Să plângi tu plânsul tuturor
Din sbuciumul eternei lupte,
Să smulgi fulgerătoare versuri,
Bucăți din inima ta rupte...

S'aprinzi în bolta vremii astri,
Din sborul tristului tău gând
Văpaie!... Ce-o să-i pese lumii
Că tu te mistui luminând?

A. Vlahuță